

U s n e s e n í

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Maiové a soudkyň JUDr. Magdaleny Vinklerové a JUDr. Lenky Kypré ve věci žalobkyně **Marcely Šingovské**, nar. 8. 10. 1968, bytem 735 42 Těrlicko, Dolní Těrlicko 41, proti žalovaným: **1) OKD, a.s.**, sídlem 735 06 Karviná, Doly, Stonavská 2179, IČO 26863154 a **2) Ing. Lee Loudovi**, sídlem 110 00 Praha 1, Vodičkova 41, **insolvenčnímu správci dlužníka OKD, a.s.**, sídlem 735 06 Karviná, Doly, Stonavská 2179, IČO 26863154, zastoupenému JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem v Brně, Hlinky 505/118, PSČ 603 00, o určení pravosti pohledávky, k odvolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2017, č. j. 32 ICm 3197/2016-35 (KSOS 25 INS 10525/2016),

t a k t o :

Usnesení soudu prvního stupně se ve výroku I. **p o t v r z u j e.**

O d ů v o d n ě n í :

Soud prvního stupně v záhlaví označeným usnesením přiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků ve výši 50 % (výrok I.) a ustanovil jí zástupkyní

Mgr. Alicji Kellerberg Klimeš, LL.M., advokátku, se sídlem 936 01 Havířov-Město, U Stromovky 1481/9 (výrok II.). V důvodech rozhodnutí soud uvedl, že již v rámci žaloby ze dne 31. 8. 2016, kterou se žalobkyně domáhá určení, že její pohledávka ve výši 4.000.000 Kč byla do insolvenčního řízení vedeného Krajským soudem v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016 přihlášena po právu, požádala o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Konstatoval tvrzení žalobkyně, jimiž svůj návrh na osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta odůvodňovala, dále zjištění, která učinil z „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce ve věci“ (dále jen Potvrzení) předloženého žalobkyní a zjištění z vlastního šetření, a to: Úřadu práce ČR – Krajská pobočka v Ostravě, Magistrátu města Havířova, Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Ostrava, Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná a Nemocnice Český Těšín, a.s. Uvedl, že v posuzované věci je splněna jedna ze základních podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků, a sice že se ze strany žalobkyně nejedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. K druhé z podmínek, a to k posouzení osobních a majetkových poměrů žalobkyně, coby žadatelky uzavřel, že v daném případě shledal za splněné podmínky pro částečné přiznání osvobození od soudních poplatků ve výši 50 %, což v dané věci představuje zaplacení soudního poplatku ve výši 2.500 Kč. V návaznosti na tento závěr uvedl, že žalobkyně dostatečně neprokázala, že by byla osobou nemajetnou a sociálně slabou v takovém rozsahu, aby jí bylo možno přiznat úplné osvobození od soudních poplatků. Především zohlednil, že žalobkyně má pravidelné příjmy ze závislé činnosti ve výši 11.922 Kč, tedy ve výši dostatečné k tomu, aby jak soudní poplatek v rozsahu 50 %, tak také případné další náklady, zaplatila. V neposlední řadě uvedl, že v rámci incidenčního sporu je výše soudních poplatků nízká a žalobkyně je tak schopna ze svých pravidelných příjmů poplatků, v omezené výši, zaplatit. S ohledem na částečné osvobození od soudních poplatků soud prvního stupně také v souladu s ustanovením § 30 o.s.ř. ustanovil žalobkyni k ochraně jejích zájmů v tomto řízení zástupkyni (jak bylo již výše uvedeno).

Proti tomuto usnesení, a to výslovně výroku I., kterým bylo žalobkyni přiznáno částečné osvobození od soudních poplatků, podala žalobkyně včas odvolání. Namítla nesprávné vyhodnocení její sociální situace ze strany soudu prvního stupně a v této souvislosti uvedla, že svého výdělku dosahuje při značném nasazení, pracuje v 12hodinnových denních i nočních směnách a v souvislosti se zaměstnáním musí vynakládat výdaje na dopravu. Poukázala na to, že s ohledem na její poměry je jí také vyplácen příspěvek na bydlení v pohyblivé výši okolo 3.200 Kč měsíčně. Částka 2.500 Kč, která jí zůstala jako polovina soudního poplatku k povinnosti k úhradě, je pro její rozpočet výdajem zatěžujícím. V neposlední řadě uvedla, že lze předpokládat povinnost podílet se na zálohování nákladů důkazů, a s ohledem na přiznaný rozsah osvobození tak bude muset činit, což pro ni také představuje

finanční zátěž. Navrhla změnu usnesení soudu prvního stupně tak, že jí osvobození od soudních poplatků bude přiznáno v celém rozsahu.

Odvolací soud přezkoumal usnesení soudu prvního stupně, v rozsahu dotčeném odvoláním, i řízení mu předcházející (§ 212, § 212a o.s.ř.), a dospěl k následujícím zjištěním a závěrům.

Z obsahu spisu, v rozsahu rozhodném pro toto odvolací řízení, odvolací soud zjistil, že žalobkyně již v žalobě, kterou bylo zahájeno řízení v dané věci, požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení. V důvodech této žádosti uvedla, že bydlí ve vlastním rodinném domě, náklady spojené s údržbou domu a službami s bydlením jsou pro ni dosti vysoké a spočívají v nákladech na elektřinu, plyn, vodné a stočné; jednou za rok musí hradit poplatek za odpad a daň z nemovitostí. Její manžel je v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody. Nad rámec vlastnictví rodinného domu nevlastní žádné hodnotné movité věci. Žalobkyně následně předložila soudu vyplněný tiskopis Potvrzení, jehož součástí bylo potvrzení zaměstnavatele, podnikatele Michala Gvoždí, dle kterého byla žalobkyně zaměstnána s průměrným výdělkem 4.118 Kč. V Potvrzení žalobkyně současně uvedla, že je jí vyplácen příspěvek na bydlení ve výši 3.200 Kč. Soud prvního stupně provedl vlastní šetření (jak bylo již výše uvedeno) dotazy na příslušné instituce, a z tohoto šetření zjistil, že žalobkyně je výlučnou vlastnící nemovitostí zapsaných na LV č. 200, pro k.ú. Dolní Těrlicko, obec Těrlicko, zapsaných v katastru nemovitostí Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Ostrava, od 14. 11. 2016 je zaměstnána v Nemocnici Český Těšín, a.s., a dle potvrzení tohoto zaměstnavatele činí její měsíční čistý příjem 11.922 Kč. Současně bylo zjištěno, že žalobkyně není vlastnící motorového vozidla, není poživatelkou žádného důchodu a nepobírá žádné dávky nemocenského pojištění. Na základě těchto zjištění rozhodl soud prvního stupně odvoláním napadeným usnesením.

Podle ustanovení § 138 odst. 1 o.s.ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela, lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

Účelem institutu osvobození od soudních poplatků je zajistit účastníku (žadateli) přístup k soudu a s ním spjatou ochranu jeho právům i v podmínkách jeho tíživé materiální a sociální situace. Účastníku nesmí být jen pro jeho nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatnit nebo bránit své právo u soudu a naplnit své právo na právní pomoc v občanském soudním řízení. Dle ustálené praxe soud při

rozhodování o osvobození od soudních poplatků přihlíží (nejde-li o bezúspěšné uplatňování práva) k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, povaze uplatněného nároku i k dalším rozhodným okolnostem. U fyzických osob bere v úvahu jejich sociální poměry, zdravotní stav apod. Soud přihlíží nejen k výši příjmů žadatele a množství disponibilních finančních prostředků, ale zohledňuje rovněž jeho možnosti si prostředky opatřit a přihlíží k důsledkům, které by pro jeho poměry mohlo mít zaplacení příslušného soudního poplatku. Až celkové zhodnocení všech těchto okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se promítá do závěrů soudu o tom, zda účastník je, s ohledem na své poměry, schopen zaplatit soudní poplatky, zda je schopen je zaplatit zcela či zčásti, a v jakém rozsahu. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že je to však právě účastník, kdo je povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou pro posouzení důvodnosti jeho žádosti rozhodné (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 29 Cdo 1301/2013).

V projednávané věci soud prvního stupně při posouzení předpokladů pro užití institutu osvobození od soudních poplatků zohlednil majetkovou situaci žalobkyně, přihlédl k tomu, že je vlastnící nemovitostí, žádný jiný majetek větší hodnoty nemá, zohlednil výši výdělků, kterých žalobkyně dosahuje. V neposlední řadě zohlednil také výši soudního poplatku, tedy rozsah poplatkové povinnosti, která se k žalobkyni a jí podané žalobě vztahuje. Proto také po posouzení všech těchto osvědčených skutečností přiznal žalobkyni částečné osvobození od poplatkové povinnosti v rozsahu 50 %, vzal tedy v úvahu, že soudní poplatek v plné výši, která v dané věci činí 5.000 Kč, by pro žalobkyni byl zatěžující. Se závěry soudu prvního stupně odvolací soud zcela souhlasí.

Odvolací soud rovněž souhlasí s konstatováním soudu prvního stupně, že žalobkyně je ekonomicky aktivní, má pravidelný příjem z pracovního poměru. V této souvislosti, a to ohledně výše výdělků, nelze zcela odhlédnout od skutečnosti, že žalobkyní v jí předloženém Potvrzení byly vykazovány příjmy podstatně nižší (méně než v poloviční výši), oproti příjmům, které byly zjištěny vlastním šetřením soudu prvního stupně.

S odkazem na vše shora uvedené dospěl odvolací soud k závěru, že částečné osvobození od poplatkové povinnosti tak, jak o něm rozhodl soud prvního stupně, je zcela odpovídající a přiměřené možnostem a schopnostem žalobkyně. Usnesení soudu prvního stupně proto, jako věcně správné, potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **j e dovolání** přípustné, dospěje-li dovolací soud na základě dovolání podaného ve lhůtě do dvou měsíců od jeho doručení, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně, prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, k závěru, že napadené rozhodnutí

pokračování

- 5 -

32 ICm 3197/2016
17 VSOL 184/2017
(KSOS 25 INS 10525/2016)

závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Olomouc 9. června 2017

Za správnost vyhotovení:
Dana Langová

JUDr. Jana Maiová v.r.
předsedkyně senátu